

Trampes russes

Francesc Serés no ha estat mai a Rússia. Carles Capdevila, tampoc, però l'any 1928 va traduir *Guerra i pau* al català, partint –diuen– d'una traducció francesa. Capdevila va ser tantes coses a la vida –pintor, escriptor, traductor, advocat, publicista, director de diari, director d'escena, actor de cinema, compositor musical...– que, encara que no arribés a saber mai rus, suposo que devia ser una de les persones més indicades del seu temps per traduir *Guerra i pau*, un llibre que té per escenari un marc tan vast com el de la vasta Rússia. De Rússia, dels russos i dels *Contes russos*, van parlar-ne Francesc Serés i Anna Golubiatnikova, entre molts altres dels que vam anar a la presentació d'aquest recull de contes a La Llibreteria. Serés va dir que, d'adolescent, a Saïdí, escrivia al consolat rus i que els del consolat li enviaven informació convenientment manipulada sobre Rússia; que per a ell, durant aquells anys, entrar a la història de Rússia era com entrar a la millor habitació de joguines del seu amic més ric i que, ara, tants anys més tard, hauria volgut publicar *Contes russos* com si fos una antologia, perquè els vint-i-un contes de què es compon estan signats per cinc suposats autors o autores. Una d'aquestes, Véra-Margarita Abansèrev, té un cognom català –*Abans-Serés*–, però convenientment russificat. Serés mateix va explicar-nos-ho, quan va començar a parlar de la ficció i de les seves trampes. Per trampes, però, la mentida que ens vam estar empassant tots durant més d'una hora, mentre escoltàvem els comentaris sobre el seu llibre. Anna Golubiatnikova, que es va presentar com una professora de rus a l'EUTI, que parlava el que tots pensàvem que era un català amb deix rus, va dir i va repetir i va argumentar que Serés havia captat molt bé la manera de pensar i de comportar-se dels russos. «Tot és possible a Rússia, com tot és també possible en un país de la magnitud dels Estats Units», va dir Serés. I, després, impel·lit per la seva vehemència, pel seu entusiasme, perquè va

anar a la seva i, potser també, perquè va oblidar que no érem a Rússia i perquè una presentació d'un llibre és, es miri com es miri, també –o sobretot– ficció, va confessar que Anna Golubiatnikova no era professora, sinó actriu, que es deia Anna no-sé-què-més i que, en comptes d'haver nascut en algun racó de Rússia, era oriünda de Palau-solità. La falsa russa va empal·lidir, Serés va inflar la caixa toràcica i tots nosaltres vam quedar mig parats, mig esfereïts. Mira que Rússia és grossa i que Catalunya és petita, però la literatura, ja ho sabem, dóna les mateixes possibilitats a tots els creadors i a totes les cultures.

El Girbal més actual

Si tot va tal com Josep Cots té previst, Edicions de 1984 editarà d'aquí a poc *L'oratjol de la serena*, la tercera novel·la de la tetrologia d'Eduard Girbal i Jaume. Josep Pla en va dir que «la seva escriptura és com la de Víctor Català convertida en cromo». Enric Casasses l'ha redescobert i s'ha encarregat de reeditar amb un èxit considerable *La tragèdia de cal Pere Llarg* i *L'estrella amb cua*, els dos primers volums d'aquella tetrologia. No va arribar a escriure mai *La cuaranya*, el quart. Girbal era gironí. Ferran, el seu germà, també va ser novel·lista, i Enric Claudi, el pare, va ser cronista de Girona, ànima de la Renaixença i pràcticament l'únic director de la primera etapa de la *Revista de Girona*. I, no obstant això, n'hem parlat ben poc. Sobre Enric Claudi Girbal, ho van fer Lluís Costa i Enric Mirambell en els números 166 i 32. Sobre Eduard Girbal, Camil Geis en el 19. Aviat farà cinquanta anys.